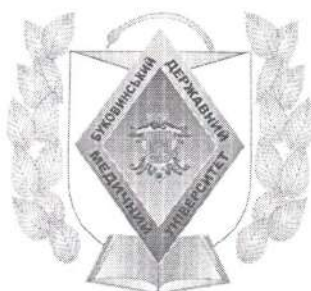

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

« 29 » 08 **Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ** 2025 р.

**ДОВІДНИК ДЛЯ СТУДЕНТА
(СИЛАБУС)
з вивчення навчальної дисципліни
«ЛАТИНСЬКА МОВА»**

Галузь знань	І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення
Спеціальність	І8 Фармація
Освітній ступінь	другий (магістерський) рівень вищої освіти
Курс навчання	І
Форма здобуття освіти	денна
Кафедра	іноземних мов

Схвалено на засіданні кафедри іноземних мов 02.07.2025 року, протокол №14

Завідувач кафедри

Олександр РАК

Схвалено предметною методичною комісією з суспільних та гуманітарних дисциплін
26.08.2025 року, протокол №1

Голова предметної методичної комісії

Ніна ЗОРІЙ

Чернівці, 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Кафедра	іноземних мов
Прізвище, ім'я, по батькові науково-педагогічних працівників, посада, науковий ступінь, вчене звання, e-mail	Синиця Валентина Григорівна, кандидатка філологічних наук, доцентка synycja.valentyana@bsmu.edu.ua
Веб-сторінка кафедри на офіційному веб-сайті університету	https://www.bsmu.edu.ua/inozemnih-mov/
Веб-сайт кафедри	http:// inoz.bsmu.edu.ua
E-mail	f.languages@bsmu.edu.ua
Адреса	м. Чернівці, Театральна площа 2
Контактний телефон	+38 (0372)52-52-70

2. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Статус дисципліни	обов'язкова
Кількість кредитів	3, 0
Загальна кількість годин	90,0
Лекції	-
Практичні заняття	60,0
Самостійна робота	30,0
Вид заключного контролю	підсумковий модульний контроль №1 підсумковий модульний контроль №2

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (АНОТАЦІЯ)

Фармацевтична термінологія традиційно упродовж усього періоду розвитку фармації як науки розвивалась і продовжує розвиватися з переважним використанням латинської мови. До її складу входять латинська фармакологічна термінологія, яка вміщує: класифікуючі терміни, що позначають групи лікарських засобів та номенклатурні найменування окремих лікарських засобів, які характеризують фармакотерапевтичну ефективність; фармакогностична термінологія, яка вміщує найменування фармакогностичних об'єктів (частини рослин, продуктів рослинного і тваринного походження); міжнародна ботанічна номенклатура; термінологія фармацевтичної хімії з тривіальними найменуваннями синтетичних лікарських засобів та номенклатурою деяких хімічних сполук (солі, кислоти, оксиди); технологічна термінологія до якої входять назви лікарських форм і галенових препаратів, позначення латинською мовою виробничих та аптечних операцій з ліками. Тому перед здобувачами спеціальності І Ф «Фармація» ставиться виключно професійне завдання – активно оволодіти фармацевтичною термінологією на основі фонетики, орфографії, морфології з елементами синтаксису латинської граматики. Знання елементів латинської мови у значній мірі полегшить майбутнім фахівцям фармацевтичної галузі читання та розуміння назв ліків, яким відповідно до «Pharmacopoea Internationalis» присвоєно міжнародну латинську назву, рекомендовану ВООЗ для використання у всіх країнах, а також рецептурних прописів.

4. ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Перелік нормативних документів:

- Положення про організацію освітнього процесу – <https://cutt.ly/ArUqCMFh>;
- Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів БДМУ в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу – <https://cutt.ly/yrUqVPvn>;

- Положення про порядок відпрацювання пропущених та незарахованих занять – <https://cutt.ly/jrUqBS36>;
- Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти – <https://cutt.ly/3rUqMAbV>;
- Кодекс академічної доброчесності – <https://cutt.ly/FrUq1ljK>;
- Положення про запобігання академічному плагиату – <https://cutt.ly/MrUq6QAt>;
- Положення про порядок та умови обрання здобувачами освіти вибіркового дисциплін – <https://cutt.ly/srUwo6Ci>;
- Положення про порядок визнання результатів навчання, зданих шляхом неформальної та/або інформальної освіти – <https://cutt.ly/SrUwp1ie>;
- Правила поведінки здобувачів освіти – <https://cutt.ly/ErUq72rZ>;
- Правила внутрішнього трудового розпорядку – <https://cutt.ly/UrUwiACe>.

4.2. Політика щодо дотримання принципів академічної доброчесності здобувачів освіти:

- самостійне виконання навчальних завдань поточного та підсумкового контролю без використання зовнішніх джерел інформації;
- списування під час контролю знань заборонені;
- самостійне виконання індивідуальних завдань та коректне оформлення посилань на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

4.3. Політика щодо дотримання принципів та норм етики та деонтології здобувачами освіти:

- дії у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики та деонтології;
- дотримання правил внутрішнього розпорядку університету та правил поведінки здобувачів освіти, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі студентами та співробітниками кафедр, закладів охорони здоров'я тощо;
- усвідомлення значущості прикладів людської поведінки відповідно до норм академічної доброчесності та медичної етики.

4.4. Політика щодо відвідування занять здобувачами освіти:

- присутність на всіх навчальних заняттях (лекціях, практичних (семінарських) заняттях, підсумковому модульному контролі) є обов'язковою з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків з поважних причин).

4.5. Політика дедлайну та відпрацювання пропущених або незарахованих занять здобувачами вищої освіти:

- відпрацювання пропущених занять відбувається згідно з графіком відпрацювання пропущених або незарахованих занять та консультацій.

5. ПРЕРЕКВІЗИТИ І ПОСТРЕКВІЗИТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (МІЖДИСЦИПЛІНАРНІ ЗВ'ЯЗКИ)

Перелік навчальних дисциплін, на яких базується вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, для яких закладається основа в результаті вивчення навчальної дисципліни
українська мова (за професійним спрямуванням) – ОК 1	анатомія і фізіологія людини – ОК 9
іноземна мова – ОК 4	фармацевтична ботаніка – ОК 17
загальна та неорганічна хімія – ОК 15	фундаментальні дисципліни фармацевтичного профілю (ОК 22, ОК 26, ОК 28, ОК 33, ОК 34)

6. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни є засвоєння фонетики, орфографії, базових знань морфології з елементами синтаксису латинської мови та відпрацювання навичок грамотного використання у професійній діяльності майбутніх спеціалістів фахової термінології, розуміння написання рецептів, назв лікарських препаратів та номенклатурних найменувань.

6.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни є:

формування у здобувачів базових знань латинської фонетики, граматики, синтаксису;
формування навичок розуміння лінгвістичної системи латинської мови, основних механізмів словотвору;
формування базової фахової термінологічної грамотності;
формування навичок читання та перекладу латинських рецептів державною мовою;
формування навичок розуміння інформації про лікарські препарати за їхньою назвою;
формування здатності здійснювати корекцію виписаного лікарем рецепта;
формування здатності використовувати в усному і писемному мовленні латинські рецептурні кліше.

7. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ФОРМУВАННЮ ЯКИХ СПРИЯЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

7.1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та критично осмислювати й вирішувати практичні проблеми у професійній фармацевтичній та/або дослідницько-інноваційній діяльності із застосуванням положень, теорій та методів фундаментальних, хімічних, технологічних, біомедичних та соціальноекономічних наук; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та їх обґрунтованість до фахової та нефахової аудиторії.

7.2. Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області; розуміння професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 9. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

7.3. Фахові (спеціальні) компетентності:

ФК 2. Здатність збирати, інтерпретувати та застосовувати дані, необхідні для професійної діяльності, здійснення досліджень та реалізації інноваційних проєктів у сфері фармації.

ФК 4. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію у сфері фармації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

8. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує формування таких програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Мати та застосовувати спеціалізовані концептуальні знання у сфері фармації та суміжних галузях з урахуванням сучасних наукових здобутків.

ПРН 3. Мати спеціалізовані знання та уміння/навички для розв'язання професійних проблем і задач, у тому числі з метою подальшого розвитку знань та процедур у сфері фармації

ПРН 4. Вільно спілкуватися державною та англійською мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем і результатів діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

В результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

8.1. Знати:

фонетичні, орфографічні особливості латинської мови, основи граматики латинської мови - морфологію та елементи синтаксису - відповідно до потреб практичного застосування;
основні правила оформлення латинської частини рецепта; тривіальні найменування лікарських засобів;
семантичні характеристики словотворчих елементів, які вживаються в назвах лікарських препаратів;
основні рецептурні скорочення;
класифікацію лікарських форм: тверді, рідкі, м'які лікарських форми;
хімічну номенклатуру;
ботанічну номенклатуру.

8.2. Уміти:

використовувати набуті знання на практиці;
користуватися латинською фармацевтичною термінологією у професійному спілкуванні;
коригувати латинську частину рецепта;
розшифровувати рецепти, написані з використанням рецептурних скорочень;
писати латинською мовою найменування лікарських препаратів;
аналізувати найменування лікарських препаратів стосовно компонентного складу та пояснювати значення словотворчих елементів;
визначати належність до лікарської форми;
користуватися спеціальною літературою та додатковими інформаційними ресурсами під час самостійного виконання завдань;
використовувати комп'ютерні та інформаційно-комунікаційні технології під час підготовки до практичних занять та підсумкових модульних контролів.

8.3. Демонструвати:

здатність використовувати латинську фармацевтичну термінологію у письмовій формі при корекції рецептів;
здатність аналізувати найменування лікарських препаратів та розуміти семантику наявних частотних відрізків;
здатність інтерпретувати зміст латинської фармацевтичної термінології державною мовою в практичній діяльності фахівця;
здатність застосовувати набуті знання для розуміння міждисциплінарних зв'язків в процесі оволодіння фундаментальними фармацевтичними дисциплінами;
здатність шляхом самостійного навчання набувати знання з латинської фармацевтичної термінології, необхідні для продовження професійного розвитку.

9. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни «Латинська мова» структурована на 2 модулі, до складу якого входять 5 блоків змістових модулів.

МОДУЛЬ 1. Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної та ботанічної термінології.

Змістовий модуль 1. Фонетичні основи латинської мови.

Конкретні цілі:

- формування навичок читання латинських медичних і фармацевтичних термінів;
- формування навичок розпізнавання термінів латинського, грецького або іншомовного походження;
- формування навичок орфографії латинських медичних і фармацевтичних термінів;
- формування навичок орфоєпії стосовно латинських медичних і фармацевтичних термінів.

Тема 1. Фонетична система латинської мови: алфавіт, вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Слова грецького походження в латинській медичній та фармацевтичній термінології. Запозичення з сучасних європейських мов у латинській медичній та фармацевтичній термінології. Уживання прописної літери в латинській медичній та фармацевтичній термінології.

Тема 2. Акцентологічні норми латинської медичної та фармацевтичної термінології: поняття про довготу і короткість голосних; складоподіл та нумерація складів; правила наголошування латинських слів; правила наголошування слів грецького походження та слів, запозичених з сучасних європейських мов.

Змістовий модуль 2. Граматика латинської мови: іменники першої-другої відміни. Прикметник першої групи. Дієприкметники минулого часу пасивного стану.

Конкретні цілі:

- формування навичок розпізнавання іменників першої-другої відміни;
- формування навичок розпізнавання прикметників першої групи;
- формування навичок розпізнавання дієприкметників минулого часу пасивного стану;
- формування навичок перекладу синтаксичної конструкції «узгоджене означення»;
- формування навичок перекладу синтаксичної конструкції «неузгоджене означення»;
- формування навичок узгодження та відмінювання прикметників першої групи з іменниками першої-другої відміни та винятками щодо роду;
- формування базового лексичного мінімуму до тем змістового модуля 2.

Тема 1. Система латинського іменника: граматичні категорії; словникова форма; знаходження основи; поділ на відміни. Детальне вивчення іменників першої відміни: родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Грецькі іменники першої відміни: словникова форма, знаходження основи. Синтаксична конструкція «неузгоджене означення». Прийменникові синтаксичні конструкції в структурі латинських фармацевтичних найменувань.

Тема 2. Іменники другої відміни чоловічого роду: словникова форма; знаходження основи; родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень на базі лексичного мінімуму іменників другої відміни.

Тема 3. Іменники другої відміни середнього роду: словникова форма; знаходження основи; родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень на базі лексичного мінімуму іменників другої відміни.

Тема 4. Система латинського прикметника: граматичні категорії; поділ на дві групи. Детальне вивчення прикметників першої групи: родові і відмінкові закінчення; словникова форма; визначення основи; узгодження з іменниками. Синтаксична конструкція «узгоджене означення». Дієприкметник минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології: родові і відмінкові закінчення; словникова форма; визначення основи; узгодження з іменниками першої-другої відміни та винятками щодо роду. Прописування рецептів, до складу яких входить узгоджене означення, у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.

Змістовий модуль 3. Загальна рецептура. Лексико-граматична структура латинської хімічної і ботанічної номенклатури.

Конкретні цілі:

- формування навичок прописування рецептів у повній формі;

- формування навичок прописування рецептів з використанням рецептурних скорочень;
- формування навичок прочитування та перекладу рецептів, прописаних латинською мовою з використанням рецептурних скорочень;
- формування навичок аналізу структури рецепта будь-якого рівня складності;
- формування навичок розпізнавання словотвірних елементів у тривіальних назвах лікарських препаратів та аналіз їхнього семантичного навантаження.

Тема 1. Рецепт та його структура: назви частин рецепта латинською мовою та їхня характеристика; граматична структура рецептурного рядка; додаткові написи в рецептах; поняття про магістральні й офіційні лікарські засоби. Рецептні кліше з дієслівними формами, які вживаються при прописуванні рецептів.

Тема 2. Основні правила рецептурних скорочень Найпоширеніші рецептурні скорочення. Прописування рецептів з використанням рецептурних скорочень.

Тема 3. Латинська хімічна номенклатура: латинські назви хімічних елементів; структура латинських назв оксидів і основ; структура латинських назв безкисневих солей; структура латинських назв органічних солей натрію і калію. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень з використанням найменувань, дотичних до латинської хімічної номенклатури.

Тема 4. Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів, які вказують на хімічний склад, наявність компонентів рослинного походження, несуть інформацію анатомічного або фізіологічного характеру.

Тема 5. Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів, які несуть інформацію про терапевтичний ефект (анальгетики, антибіотики, знеболювальні, антипіретика, заспокійливі, снодійні тощо).

Тема 6. Граматична структура латинських назв кислот. Прописування рецептів, до складу яких входять назви кислот, у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.

Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: мазі і лініменти, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

номенклатурі лікарської сировини.

МОДУЛЬ 2. Граматика латинської мови (продовження). Лексико-семантичне забезпечення вивчення розділу «Загальна рецептура».

Змістовий модуль 1. Граматика латинської мови (продовження): іменники третьої-п'ятої відмін. Прикметники другої групи. Дієприкметники теперішнього часу активного стану.

Конкретні цілі:

- формування навичок розпізнавання іменників третьої відміни залежно від роду;
- формування навичок розпізнавання іменників четвертої відміни;
- формування навичок розпізнавання іменників п'ятої відміни;
- формування навичок розпізнавання прикметників першої і другої групи;
- формування навичок розпізнавання дієприкметників минулого часу пасивного стану і дієприкметників теперішнього часу активного стану;
- формування навичок прописування рецептів у повній формі або скорочено з використанням лексичного мінімуму іменників третьої-п'ятої відмін, прикметників другої групи, дієприкметників теперішнього часу активного стану.

Тема 1. Третя відміна іменників: загальна інформація; поняття про рівноскладові та нерівноскладові іменники третьої відміни; поняття про типи відмінювання. Родові та відмінкові закінчення іменників чоловічого роду третьої відміни. Винятки щодо роду. Приголосний тип відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду третьої відмін та винятками щодо роду.

Тема 2. Іменники жіночого роду третьої відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Особливості відмінкових закінчень мішаного типу відмінювання. Узгодження

прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду третьої відмін та винятками щодо роду.

Тема 3. Іменники середнього роду третьої відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Особливості відмінкових закінчень голосного типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду третьої відмін та винятками щодо роду.

Тема 4. Прикметники другої групи: загальна інформація; поділ на підгрупи; родові та відмінкові закінчення прикметників другої групи; узгодження прикметників другої групи з іменниками першої-третьої відміни. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: родові та відмінкові закінчення; узгодження з іменниками першої-третьої відміни.

Тема 5. Іменники четвертої відміни: родові та відмінкові закінчення винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників з іменниками четвертої відміни та винятками щодо роду.

Тема 6. Іменники п'ятої відміни: родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників з іменниками п'ятої відміни.

Змістовий модуль 2. Латинська вітчизняна номенклатура лікарських форм. Особливості прописування рецептів на різні види лікарських форм.

Конкретні цілі:

- формування навичок прописування рецептів на тверді лікарські форми з подальшою фармацевтичною та лексико-граматичною характеристикою;
- формування навичок прописування рецептів на м'які лікарські форми з подальшою фармацевтичною та лексико-граматичною характеристикою;
- формування навичок прописування рецептів на рідкі лікарські форми з подальшою фармацевтичною та лексико-граматичною характеристикою.

Тема 1. Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: порошки, капсули, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 2. Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: таблетки, драже, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 3. Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: супозиторії і збори, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 4. Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: пасти, пластирі, гелі, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 5. Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: пасти, пластирі, гелі, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 6. Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: розчини, суспензії, краплі, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 7. Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: настоянки, настої, відвари, витяжки, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

Тема 8. Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: емульсії, сиропи, слизи, мікстури, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.

10. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної, хімічної та ботанічної термінології					

Змістовий модуль 1. Фонетичні основи латинської мови					
Тема 1. Фонетична система латинської мови: алфавіт, вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Слова грецького походження в латинській медичній та фармацевтичній термінології. Запозичення з сучасних європейських мов у латинській медичній та фармацевтичній термінології. Уживання прописної літери в латинській медичній та фармацевтичній термінології.	3,0	-	2	1	-
Тема 2. Акцентологічні норми латинської медичної та фармацевтичної термінології: поняття про довготу і короткість голосних; складоподіл та нумерація складів; правила наголошування латинських слів; правила наголошування слів грецького походження та слів, запозичених з сучасних європейських мов.	3,0	-	2	1	
Разом за змістовим модулем 1	6,0	-	4	2	
Змістовий модуль 2. Граматика латинської мови: іменники першої-другої відміни. Прикметник першої групи. Дісприкметники минулого часу пасивного стану.					
Тема 1. Система латинського іменника: граматичні категорії; словникова форма; знаходження основи; поділ на відміни. Детальне вивчення іменників першої відміни: родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Грецькі іменники першої відміни: словникова форма, знаходження основи. Синтаксична конструкція «неузгоджене означення». Прийменникові синтаксичні конструкції в структурі латинських фармацевтичних найменувань	3	-	2	1	
Тема 2. Іменники другої відміни чоловічого роду: словникова форма; знаходження основи; родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Прописування рецептів у повній	3	-	2	1	

формі та з використанням рецептурних скорочень на базі лексичного мінімуму іменників другої відміни.					
Тема 3. Іменники другої відміни середнього роду: словникова форма; знаходження основи; родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень на базі лексичного мінімуму іменників другої відміни.	3	-	2	1	
Тема 4. Система латинського прикметника: граматичні категорії; поділ на дві групи. Детальне вивчення прикметників першої групи: родові і відмінкові закінчення; словникова форма; визначення основи; узгодження з іменниками. Синтаксична конструкція «узгоджене означення». Дієприкметник минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології: родові і відмінкові закінчення; словникова форма; визначення основи; узгодження з іменниками першої-другої відміни та винятками щодо роду. Прописування рецептів, до складу яких входить узгоджене означення, у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.	3	-	2	1	
Разом за змістовим модулем 2	9	-	6	3	
Змістовий модуль 3. Загальна рецептура. Лексико-граматична структура латинської хімічної і ботанічної номенклатури					
Тема 1. Рецепт та його структура: назви частин рецепта латинською мовою та їхня характеристика; граматична структура рецептурного рядка; додаткові написи в рецептах; поняття про магістральні й офіційальні лікарські засоби. Рецептурні кліше з дієслівними формами, які вживаються при	3	-	2	1	

прописуванні рецептів.					
Тема 2. Основні правила рецептурних скорочень Найпоширеніші рецептурні скорочення. Прописування рецептів з використанням рецептурних скорочень.	3	-	2	1	
Тема 3. Латинська хімічна номенклатура: латинські назви хімічних елементів; структура латинських назв оксидів і основ; структура латинських назв безкисневих солей; структура латинських назв органічних солей натрію і калію. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень з використанням найменувань, дотичних до латинської хімічної номенклатури.	3	-	2	1	
Тема 4. Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів, які вказують на хімічний склад, наявність компонентів рослинного походження, несуть інформацію анатомічного або фізіологічного характеру.	3	-	2	1	
Тема 5. Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів, які несуть інформацію про терапевтичний ефект (анальгетики, антибіотики, знеболювальні, антипіретики, заспокійливі, снодійні тощо).	3	-	2	1	
Тема 6. Граматична структура латинських назв кислот. Прописування рецептів, до складу яких входять назви кислот, у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.	3	-	2	1	
Тема 7. Ботанічна номенклатура: назви рослин у ботанічній номенклатурі; назви рослин в номенклатурі лікарської сировини.	3	-	2	1	
Разом за змістовим модулем 3	21		14	7	
Індивідуальна робота (за наявності)					
Підсумковий модульний контроль	4		2	2	

УСЬОГО ГОДИН	45		30	15	
МОДУЛЬ 2. Граматика латинської мови (продовження). Лексико-семантичне забезпечення вивчення розділу «Загальна рецептура»					
Змістовий модуль 1. Граматика латинської мови (продовження): іменники третьої-п'ятої відмін. Прикметники другої групи. Дієприкметники теперішнього часу активного стану.					
Тема 1. Третя відміна іменників: загальна інформація; поняття про рівноскладові та нерівноскладові іменники третьої відміни; поняття про типи відмінювання. Родові та відмінкові закінчення іменників чоловічого роду третьої відміни. Винятки щодо роду. Приголосний тип відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду третьої відмін та винятками щодо роду.	3	-	2	1	
Тема 2. Іменники жіночого роду третьої відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Особливості відмінкових закінчень мішаного типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду третьої відмін та винятками щодо роду.	3	-	2	1	
Тема 3. Іменники середнього роду третьої відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Особливості відмінкових закінчень голосного типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду третьої відмін та винятками щодо роду.	3	-	2	1	
Тема 4. Прикметники другої групи: загальна інформація; поділ на підгрупи; родові та відмінкові закінчення прикметників другої групи; узгодження прикметників другої групи з іменниками першої-	3	-	2	1	

третьої відміни. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: родові та відмінкові закінчення; узгодження з іменниками першої-третьої відміни.					
Тема 5. Іменники четвертої відміни: родові та відмінкові закінчення винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників з іменниками четвертої відміни та винятками щодо роду.	3	-	2	1	
Тема 6. Іменники п'ятої відміни: родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників з іменниками п'ятої відміни.	3	-	2	1	
Разом за змістовим модулем 4	18	-	12	6	
Змістовий модуль 2. Латинська вітчизняна номенклатура лікарських форм. Особливості прописування рецептів на різні види лікарських форм.					
Тема 1. Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: порошки, капсули, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 2. Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: таблетки, драже, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 3. Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: супозиторії і збори, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 4. Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: мазі і лініменти, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 5. Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: пасти, пластирі і гелі, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 6. Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: розчини, суспензії, краплі, їхня характеристика та	3	-	2	1	

особливості прописування рецептів.					
Тема 7. Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: настоянки, настої, відвари, витяжки, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 8. Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: емульсії, сиропи, слизи, мікстури, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	3	-	2	1	
Тема 9. Підсумковий модульний контроль №2: Граматика латинської мови (продовження). Лексико-семантичне забезпечення вивчення розділу «Загальна рецептура».	3	-	2	1	
Разом за змістовим модулем 5	27	-	18	9	
Усього годин	45	-	30	15	

11. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Тематичний план лекцій - лекції програмою не передбачені

12. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

12.1. Тематичний план практичних занять до модуля №1

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Фонетична система латинської мови: алфавіт, вимова голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень. Слова грецького походження в латинській медичній та фармацевтичній термінології. Запозичення з сучасних європейських мов у латинській медичній та фармацевтичній термінології. Уживання прописної літери в латинській медичній та фармацевтичній термінології.	2
2	Акцентологічні норми латинської медичної та фармацевтичної термінології: поняття про довготу і короткість голосних; складоподіл та нумерація складів; правила наголошування латинських слів; правила наголошування слів грецького походження та слів, запозичених з сучасних європейських мов.	2
3	Система латинського іменника: граматичні категорії; словникова форма; знаходження основи; поділ на відміни. Детальне вивчення іменників першої відміни: родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Грецькі іменники першої відміни: словникова форма, знаходження основи. Синтаксична конструкція «неузгоджене означення». Прийменникові синтаксичні конструкції в структурі латинських фармацевтичних найменувань.	2
4	Рецепт та його структура: назви частин рецепта латинською	2

	мовою та їхня характеристика; граматична структура рецептурного рядка; додаткові написи в рецептах; поняття про магістральні й офіційні лікарські засоби. Рецептурні кліше з дієслівними формами, які вживаються при прописуванні рецептів.	
5	Основні правила рецептурних скорочень Найпоширеніші рецептурні скорочення. Прописування рецептів з використанням рецептурних скорочень.	2
6	Іменники другої відміни чоловічого роду: словникова форма; знаходження основи; родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень на базі лексичного мінімуму іменників другої відміни.	2
7	Іменники другої відміни середнього роду: словникова форма; знаходження основи; родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень на базі лексичного мінімуму іменників другої відміни.	2
8	Латинська хімічна номенклатура: латинські назви хімічних елементів; структура латинських назв оксидів і основ; структура латинських назв безкисневих солей; структура латинських назв органічних солей натрію і калію. Прописування рецептів у повній формі та з використанням рецептурних скорочень з використанням найменувань, дотичних до латинської хімічної номенклатури.	2
9	Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів, які вказують на хімічний склад, наявність компонентів рослинного походження, несуть інформацію анатомічного або фізіологічного характеру.	2
10	Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів, які несуть інформацію про терапевтичний ефект (анальгетики, антибіотики, знеболювальні, антипіретика, заспокійливі, снодійні тощо).	2
11	Система латинського прикметника: граматичні категорії; поділ на дві групи. Детальне вивчення прикметників першої групи: родові і відмінкові закінчення; словникова форма; визначення основи; узгодження з іменниками. Синтаксична конструкція «узгоджене означення». Діеприкметник минулого часу пасивного стану у фармацевтичній термінології: родові і відмінкові закінчення; словникова форма; визначення основи; узгодження з іменниками першої-другої відміни та винятками щодо роду. Прописування рецептів, до складу яких входить узгоджене означення, у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.	2
12	Граматична структура латинських назв кислот. Прописування рецептів, до складу яких входять назви кислот, у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.	2
13	Ботанічна номенклатура: назви рослин у ботанічній номенклатурі; назви рослин в номенклатурі лікарської сировини.	2
14	Підготовка до підсумкового модульного контролю №1 «Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної, хімічної та ботанічної термінології»	2
15	Підсумковий модульний контроль №1 «Фонетичні, лексико-граматичні основи фармацевтичної, хімічної та ботанічної термінології»	2

12. 2. Тематичний план практичних занять до модуля №2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Третя відміна іменників: загальна інформація; поняття про рівноскладові та нерівноскладові іменники третьої відміни; поняття про типи відмінювання. Родові та відмінкові закінчення іменників чоловічого роду третьої відміни. Винятки щодо роду. Приголосний тип відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками чоловічого роду третьої відмін та винятками щодо роду.	2
2	Іменники жіночого роду третьої відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Особливості відмінкових закінчень мішаного типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками жіночого роду третьої відмін та винятками щодо роду.	2
3	Іменники середнього роду третьої відміни: родові та відмінкові закінчення. Винятки щодо роду. Особливості відмінкових закінчень голосного типу відмінювання. Узгодження прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками середнього роду третьої відмін та винятками щодо роду.	2
4	Прикметники другої групи: загальна інформація; поділ на підгрупи; родові та відмінкові закінчення прикметників другої групи; узгодження прикметників другої групи з іменниками першої-третьої відміни. Дієприкметники теперішнього часу активного стану: родові та відмінкові закінчення; узгодження з іменниками першої-третьої відміни.	2
5	Іменники четвертої відміни: родові та відмінкові закінчення винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників з іменниками четвертої відміни та винятками щодо роду.	2
6	Іменники п'ятої відміни: родові та відмінкові закінчення; винятки щодо роду. Узгодження прикметників першої-другої групи, дієприкметників з іменниками п'ятої відміни.	2
7	Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: порошки, капсули, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
8	Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: таблетки, драже, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
9	Латинська вітчизняна номенклатура твердих лікарських форм: супозиторії, збори, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
10	Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: мазі і лініменти, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
11	Латинська вітчизняна номенклатура м'яких лікарських форм: пасти, пластирі, гелі, їхня характеристика та особливості	2

	прописування рецептів.	
12	Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: розчини, суспензії, краплі, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
13	Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: настоянки, настої, відвари, витяжки, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
14	Латинська вітчизняна номенклатура рідких лікарських форм: емульсії, сиропи, слизи, мікстури, їхня характеристика та особливості прописування рецептів.	2
15	Підсумковий модульний контроль 2 «Граматика латинської мови (продовження). Лексико-семантичне забезпечення вивчення розділу «Загальна рецептура»»	2
РАЗОМ		30

13. Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Вид контролю
1	Самостійна позааудиторна підготовка до практичних занять (теоретична підготовка та опрацювання тематичних тестів) за планом практичних занять з навчальної дисципліни «Латинська мова»	23,0	Поточний контроль на практичних заняттях
2	Самостійна позааудиторна підготовка до підсумкових модульних контролів №1 і №2 (систематизація набутих знань та практичних навичок)	3,0	Підсумковий модульний контроль №2 і №2
2	Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять:		
	1. Загальні відомості про дієслово. Відмінювання дієслів у теперішньому часі активного і пасивного станів. Утворення наказового способу дієслів. Функціонування дієслівних форм в латинській медичній терміносистемі.	0,5	Поточний контроль на практичних заняттях.
	2. Ознайомлення з системою латинських займенників, числівників і прислівників. Числівникові префікси як компонент латинських фармацевтичних термінів.	0,5	Підсумковий модульний контроль №2
	3. Вищий та найвищий ступені порівняння прикметників. Описовий спосіб утворення ступенів порівняння прикметників. Неповні ступені порівняння прикметників. Суплетивні ступені порівняння прикметників. Функціонування прикметників у вищому і найвищому ступенях порівняння в латинській медичній терміносистемі.	0,5	Підсумковий модульний контроль №1
	4. Суфіксація як засіб утворення латинських медичних термінів (суфікси іменників і прикметників).	0,5	Підсумковий модульний контроль №1 Підсумковий модульний контроль №2

	5. Систематичні та тривіальні назви лікарських засобів.	0,5	Підсумковий модульний контроль №2
	6. Офіційні лікарські форми, які вживаються за кордоном, та їхні латинські найменування: <u>за агрегатним станом</u> : тверді, рідкі, м'які, леткі; <u>за способом вживання</u> : ін'єкції, вушні краплі, оральні форми ліків рідкі і тверді; аерозолі внутрішні (для інгаляцій) і зовнішні. Форми ліків, які вживаються за кордоном, але в Україні не виділяються в окремі групи, їхні латинські назви та особливості прописування рецептів на ці лікарські форми: аплікації, бальзами, карамелі, припарки, полоскання, клізми, інгаляції, лосьйони тощо	0,5	Підсумковий модульний контроль №2
	7. Терміни-композиції та способи їх утворення (найпоширеніші греко-латинські терміноелементи іменників і прикметників)	1,0	Підсумковий модульний контроль №2

14. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ - програмою не передбачено

15. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Теоретична підготовка до практичних занять.
2. Опрацювання тематичних тестів до тем практичних занять у робочому зошиті.
3. Самостійне опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять.
4. Вивчення лексичного мінімуму до кожної з тем практичних занять.
5. Вивчення латинських афоризмів, крилатих висловів, сентенцій.
6. Вивчення сталих латинських рецептурних кліше.
7. Вивчення студентського гімну «Gaudeamus».
8. Підготовка до участі у внутрішньовузівському етапі олімпіади з навчальної дисципліни «Латинська мова» серед здобувачів, які навчаються за спеціальністю ІФ «Фармація».
9. Написання рефератів до тем, що виносяться на позааудиторне самостійне вивчення, та презентація на практичних заняттях.
10. Публікація доповідей у вигляді тез та статей у періодичній науковій пресі.

16. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

16.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

Поточний контроль знань здобувачів здійснюється під час проведення практичних занять і включає перевірку знань теоретичного матеріалу і лексичного мінімуму та контроль оволодіння практичними навичками, які передбачені методичними розробками занять з відповідних тем. Перевірка знань здійснюється за допомогою усного фронтального та частково індивідуального опитування граматичних правил, лексичних диктантів, вирішування тестових завдань різного ступеня складності, перевірки правильності виконання позааудиторних домашніх завдань. Здобувач має отримати оцінку з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль

теоретичної та практичної підготовки. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертуються у бали.

Критерії оцінювання:

Оцінка «відмінно» - здобувач має глибокі, міцні, узагальнені та системні знання з тем навчальної дисципліни, уміє вільно читати і писати латинською мовою, демонструє достатньо високий рівень умінь та навичок, дає повну та обґрунтовану відповідь на поставлені теоретичні та практичні питання, на рівні автоматизму свідомо користуватися науковою анатомо-гістологічною, клінічною та фармацевтичною термінологією.

Оцінка «добре» - здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. На поставлені питання відповідає повно, логічно, але не в повному обсязі, допускає деякі неточності та помилки. Граматичний матеріал розуміє та володіє лексичним матеріалом відповідної теми

Оцінка «задовільно» - здобувач знає 60% навчального матеріалу, здатний відтворити його за допомогою викладача, повторити за зразком, допускає помилки та неточності у визначенні понять, формулюванні правил, виконанні практичних завдань.

Оцінка «незадовільно» - здобувач не знає базового матеріалу, не може дати відповідь на теоретичні питання, не має чіткого уявлення про об'єкт вивчення, допускає грубі помилки в усному і писемному дискурсі, володіє лексичним мінімумом менше 50%, не демонструє сформовані навички та вміння.

16.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Контроль виконання самостійної роботи, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю на відповідному аудиторному занятті шляхом фронтального опитування теоретичного матеріалу з урахуванням повноти й глибини знань з окремих питань теми, що вивчається. Оцінка за відповідь враховується при виставленні поточної оцінки за конкретну тему заняття.

Контроль засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового контролю у формі включення до тестових варіантів окремого індивідуального завдання. Правильна відповідь оцінюється в 1 бал.

За умови успішної підготовки презентацій, рефератів, публікацій тез з тем, які не входять до переліку тем аудиторних занять, здобувачеві додається 8 балів до поточної успішності.

16.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю

До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та під час вивчення модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну кількість, а саме **70 балів**. Здобувачеві, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, або мав незадовільні оцінки за практичні заняття дозволяється відпрацьовувати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

16.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю

Підсумковий модульний контроль з дисципліни «Латинська мова» здійснюється по завершенні вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті. До підсумкового

контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та під час вивчення тем модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну кількість, а саме 70 балів.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Оцінка з дисципліни «Латинська мова» є бальною та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності здобувача та оцінок засвоєння ним передбачених програмою модулів.

За формою організації підсумковий модульний контроль є індивідуальним, за характером оформлення відповіді – письмовим; за використанням мов – двомовним. За умов дистанційного навчання модульний контроль проводиться в усній формі.

Засобом організації контролю є тестовий контроль, який забезпечує об'єктивну реалізацію мети. Тести для підсумкового модульного контролю є лінгводидактичними, підготовленими згідно вимог програми, дозволяють виявити у здобувачів рівень їх термінологічної компетенції та оцінити результати за заздалегідь розробленими критеріями. Кількість питань в індивідуальному варіанті тестового контролю однакова в межах однієї академічної групи.

Пропоновані тести передбачають два варіанти очікуваної відповіді: вибірккову та конструйовану. Вибіркова відповідь – це переважно множинний вибір (вибір з кількох варіантів), конструйована відповідь передбачає моделювання анатомо-гістологічних, клінічних, фармацевтичних термінів на основі сформованої лексико-граматичної компетенції. Відповіді фіксуються здобувачем на бланку тестових завдань. Результати, отримані під час тестування, підлягають кількісному підрахунку, на основі якого виставляється оцінка знань здобувача. Кожне тестове завдання оцінюється в 1 бал. Бали нараховуються за кількістю правильних відповідей. Максимальна кількість набраних балів становить 80, мінімально допустима – 50. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач отримав *не менше 50 балів*.

Отримані за підсумковий модульний контроль бали додаються до суми оцінок поточної навчальної діяльності (у балах), після чого виводиться загальна оцінка за модуль.

Кількість балів, яку здобувач набрав з латинської мови за два семестри, визначається як середнє арифметичне кількості балів за два модулі.

17. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

17.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю №1

1. Графічне зображення літер латинського алфавіту.
2. Правила вимови голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень.
3. Правила складоподілу та нумерації складів у латинській мові.
4. Правила довготи та короткості другого складу від кінця слова.
5. Правила постановки наголосу в словах латинського походження.
6. Правила постановки наголосу в словах грецького походження.
7. Правило про повну і скорочену форму латинських іменників.
8. Правило про визначення належності іменників до певної відміни.
9. Правило про знаходження основи іменників.
10. Правило про повну і скорочену форму латинських прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану.
11. Правило про визначення належності прикметників до першої групи.
12. Правило про знаходження основи прикметників першої групи і дієприкметників минулого часу пасивного стану.
13. Типи синтаксичних конструкцій: узгоджене означення, неузгоджене означення,

змішаний тип синтаксичної конструкції.

14. Алгоритм узгодження прикметників першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками першої-другої відміни.

15. Морфологічна і синтаксична структура багатослівних латинських термінів і номенклатурних найменувань.

16. Структура рецепта. Розгорнутий та стислий спосіб виписування рецептів. Магістральні та офіцинальні лікарські засоби.

17. Латинська хімічна номенклатура. Алгоритм дії для утворення латинських назв солей, оксидів, кислот, складних ефірів.

18. Словотвірні елементи в тривіальних назвах лікарських препаратів.

17.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю №1

1. Диференціювати варіант вимови голосних, приголосних, дифтонгів, диграфів, буквосполучень.

2. Наголошувати терміни згідно з латинськими акцентологічними нормами.

3. Диференціювати слова латинського і грецького походження.

4. Коректно транслітерувати терміни грецького походження латинською мовою.

5. Коректно відображати на письмі звуки латинського алфавіту при оформленні латинських медичних термінів.

6. Узгоджувати та відмінювати в однині і множині прикметники першої групи/дієприкметників минулого часу пасивного стану з іменниками першої-другої відміни та винятками з правила про рід.

7. Визначати структурні елементи фармацевтичних найменувань з різними типами означень.

8. Перекладати латинською мовою багатослівні фармацевтичні терміни та номенклатурні найменування з використанням безприйменникових/прийменникових синтаксичних конструкцій.

9. Перекладати українською мовою латинські фармацевтичні терміни та номенклатурні найменування, використовуючи алгоритм дії.

10. Виписувати рецепти заданої складності у повній формі та з використанням рецептурних скорочень.

11. Аналіз структури конкретного рецепта.

12. Запис назв фармацевтичних препаратів та виокремлення словотвірних елементів з подальшим семантичним аналізом.

13. Використовувати активний запас лексики на репродуктивному рівні.

17.3. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю №2

1. Розпізнавати іменник третьої відміни та визначати належність до типів відмінювання.

2. Знати алгоритм дії стосовно узгодження та відмінювання прикметників першої – другої групи /дієприкметників з іменниками третьої-п'ятої відмін та винятками щодо роду.

3. Визначати структурні елементи фармацевтичних найменувань з різними типами означень.

4. Знати алгоритм дії стосовно перекладу латинською мовою багатослівних фармацевтичних термінів та номенклатурних найменувань з використанням безприйменникових чи прийменникових синтаксичних конструкцій.

5. Знати алгоритм дії стосовно перекладу українською мовою латинських фармацевтичних термінів та номенклатурних найменувань..

6. Структура рецепта та характеристика кожної частини.

7. Основні правила рецептурних скорочень.

8. Найпоширеніші рецептурні скорочення.

9. Найуживаніші рецептурні кліше.
10. Тверді лікарські форми: види, характеристика, особливості прописування рецептів.
11. М'які лікарські форми: види, характеристика, особливості прописування рецептів.
12. Рідкі лікарські форми: види, характеристика, особливості прописування рецептів.

17.4. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю №2

1. Розпізнавати іменник третьої відміни та визначати належність до типів відмінювання.
2. Узгодити та провідмінити прикметники першої – другої групи /дієприкметники з іменниками третьої-п'ятої відмін та винятками щодо роду.
3. Визначати структурні елементи фармацевтичних найменувань з різними типами означень.
4. Перекладати латинською мовою багатослівні фармацевтичні терміни та номенклатурні найменування з використанням безприйменникових/прийменникових синтаксичних конструкцій.
5. Перекладати українською мовою латинські фармацевтичні терміни та номенклатурні найменування.
6. Записати заданий рецепт без скорочень, перекласти українською мовою, проаналізувати структуру рецепта.
7. Перекласти рецепти латинською мовою, слова виписати у словниковій формі.
8. Прописати рецепти з використанням скорочень, проаналізувати лікарську форму та спосіб прописування.

18. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

Оцінювання поточної навчальної діяльності здобувачів, модульного контролю з дисципліни «Латинська мова» в цілому здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Буковинському державному медичному університеті.

Оцінка за модуль визначається на підставі суми оцінок поточної навчальної діяльності здобувача (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (ПМК) (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліків, визначених програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати під час вивчення модуля, становить **200 балів**, у тому числі: – за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%); – за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів (40%).

Мінімальна кількість балів, яку здобувач може набрати під час вивчення модуля, становить **120 балів**, у тому числі: – за поточну навчальну діяльність – 70 балів (60%); – за результатами підсумкового модульного контролю – 50 балів (40%).

Під час оцінювання засвоєння кожної теми модуля здобувачу виставляють оцінки за 4-бальною (традиційною) шкалою та за 200-бальною шкалою з використанням прийнятих та затверджених критеріїв оцінювання дисципліни. При цьому враховуються усі види робіт, передбачені методичною розробкою з вивчення теми. Здобувач повинен отримати **оцінку з кожної теми**. Виставлені за традиційною шкалою оцінки конвертують у бали залежно від кількості тем у модулі.

Оцінка визначається кількістю тем у модулі. Оцінка з дисципліни “Латинська мова” є бальною та визначається з урахуванням поточної навчальної діяльності здобувача та оцінок

засвоєння ним передбачених програмою модулів. Поточне оцінювання здобувачів з відповідних тематик проводиться за традиційною 4-бальною системою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») з подальшим перерахунком у багатобальну шкалу.

***Перерахунок поточної успішності здобувачів при вивченні модулів
навчальної дисципліни «Латинська мова»***

Номер модуля кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість тем практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів*
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			"5"	"4"	"3" "	"2"		
Модуль 1 45/1,5	3 (№№ 1-3)	15	8	6,5	5	0	8	70
Модуль 2 45/1,5	2 (№№ 1-2)	15	8	6,5	5	0	8	70

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання рівня знань з тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, здійснюється під час підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальних завдань здобувача. Бали за індивідуальні завдання нараховуються здобувачу лише за умов успішного їх виконання та захисту. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їхнього обсягу та значимості, але не більше 8 балів. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем на заняттях під час поточної навчальної діяльності.

Підсумковий бал за поточну діяльність визнається як арифметична сума балів за кожне заняття та за індивідуальну роботу.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач за поточну діяльність під час вивчення модуля – 120 балів. Ця оцінка вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «відмінно» (8 балів), на кількість тем у модулі (8 балів x 14 = 112 балів) з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу (максимально – 8 балів).

Мінімальна кількість балів, яку може набрати здобувач під час вивчення модуля, визначається шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3» (5 балів), на кількість тем у модулі (5 балів x 14 = 70 балів) тобто. становить 70 балів.

Визначення кількості балів, яку здобувач набрав із дисципліни

Кількість балів, яку здобувач набрав з дисципліни, визначається як середнє арифметичне кількості балів з поточної успішності з усіх змістових модулів дисципліни та оцінки за підсумковий модульний контроль.

За рішенням Вченої ради університету до кількості балів, яку здобувач набрав із дисципліни, можуть додаватися заохочувальні бали (не більше 12 балів) за призове місце на міжнародних олімпіадах та II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (загальна сума балів з дисципліни не може перевищити 200 балів).

Максимальна кількість балів, яку здобувач може набрати під час вивчення дисципліни, становить **200 балів**, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – 120 балів (60%);
- за результатами підсумкового модульного контролю – 80 балів (40%).

Мінімальна кількість балів, яку здобувач може набрати під час вивчення дисципліни, становить **120 балів**, у тому числі:

- за поточну навчальну діяльність – 70 балів (60%);
- за результатами підсумкового модульного контролю – 50 балів (40%).

Оцінка з дисципліни вноситься екзаменатором до «Відомості обліку успішності» (Форма № Н-5.03-1), «Журналу обліку відвідувань та успішності здобувача», «Індивідуального навчального плану здобувача».

Конвертація кількості балів з дисципліни в оцінки за ECTS та 4-бальною (традиційною) шкалами

Кількість балів з дисципліни «Латиська мова», яка нарахована здобувачам, конвертується у шкалу ECTS.

Конвертація балів з дисципліни «Латинська мова» у шкалу ECTS:

Оцінка за 200-бальною шкалою	Оцінка за чотирибальною шкалою
Від 180 до 200 балів	«5»
Від 150 до 179 балів	«4»
Від 149 до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати здобувач	«3»
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати здобувач	«2»

Здобувачі вищої освіти, які навчаються на одному факультеті, курсі, за однією спеціальністю, на основі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS наступним чином:

Оцінка ECTS	Статистичний показник
«A»	Найкращі 10 % здобувачів
«B»	Наступні 25 % здобувачів
«C»	Наступні 30 % здобувачів
«D»	Наступні 25 % здобувачів
«E»	Останні 10 % здобувачів

Ранжування з присвоєнням оцінок «A», «B», «C», «D», «E» проводиться **деканатами** для здобувачів відповідного курсу та факультету, які навчаються за однією спеціальністю і **успішно** завершили вивчення дисципліни.

Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються, навіть після перескладання модуля. Такі здобувачі після перескладання автоматично отримують бал «E».

Оцінки з дисципліни «FX», «F» («2») виставляються здобувачам, яким не зараховано хоча б один модуль з дисципліни, після завершення її вивчення.

Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий модульний контроль. Ця категорія здобувачів має право на перескладання підсумкового модульного контролю за затвердженим графіком (але не пізніше початку наступного семестру). Повторне складання підсумкового модульного контролю дозволяється не більше двох разів.

Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі аудиторні заняття з модуля, але не набрали мінімальної кількості балів за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового модульного контролю. Ця категорія здобувачів має право на повторне вивчення модуля. За дозволом ректора здобувач може підвищити оцінку з дисципліни шляхом перескладання підсумкового модульного контролю (не більше трьох разів за весь період навчання).

Оцінка ECTS у традиційну чотирибальну шкалу НЕ конвертується, оскільки шкала ECTS та чотирибальна шкала є незалежними.

19. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

19.1 Основна (базова):

1. Латинська мова та основи фармацевтичної термінології: підручник / Л.Ю. Смольська, В.Г. Синиця, Дз.Коваль-Гнатів та ін.; за ред. Л.Ю.Смольської. К.: ВСВ “Медицина”, 2019. 368 с.
2. Синиця В.Г., Остапчук О.Р. Studeamus terminologiae pharmaceuticae Latinae. Навчальний посібник для студентів фаху «Фармація» очної та заочної форми навчання; за заг. ред. В.Г.Синиці. Чернівці, ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет», 2017. 326 с

19.2 Допоміжна:

- 1.Паласюк Г.Б., Саварин Т.В., Ворона І.І. Латинська мова. Підручник. – Тернопіль: «Укрмедкнига», 2016. 427 с.
2. Світлична Є.І., Толок І.О. Латинська мова. Підручник. К.:Центр учбової літератури, 2011. 440 с.
3. Фармакологія: підручник / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, В. Ф. Мамчур [та ін.]; за ред. І. С. Чекмана. Вид. 3-тє, виправлене та доопрацьоване. Вінниця: Нова Книга, 2016. 783 с.
5. Правила виписування рецептів. Витяг із наказу МОЗ України № 360 від 19.07.2005. С. 22 – 32.

19.3 Інформаційні ресурси:

Міністерство освіти і науки України - www.mon.gov.ua

Міністерство охорони здоров'я України –<http://www.moz.gov.ua/ua/>; <http://mozdocs.kiev.ua/>

Буковинський державний медичний університет - <http://www.bsmu.edu.ua/>;

<http://eosvita.bsmu.edu.ua>

Сайт кафедри іноземних мов – [http:// inoz.bsmu.edu.ua](http://inoz.bsmu.edu.ua)

20. Укладач силабусу

Синиця Валентина Григорівна, кандидатка філологічних наук, доцент закладу вищої освіти, доцентка кафедри іноземних мов